

บทความวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน
ของครูภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

An Analysis of Factors Promoting Teaching Efficiency of
Teachers of Thai at Secondary Schools in Changwat Si Sa Ket

จิตตรา พิกุลทอง¹

ดร. นุชนา เหลืองอังกู²

ดร. รังสรรค์ โฉมยา³

บทคัดย่อ

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งการที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายไว้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาประสิทธิภาพการสอนของครู การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของครูและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 220 คน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 660 คน จากโรงเรียน 32 โรงเรียน ปีการศึกษา 2551 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครู จำนวน 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .30 ถึง .78 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 และ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของนักเรียน จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .30 ถึง .86 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาบัณฑิตสาขาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของครูและนักเรียน พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครูภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ครูให้ความสนใจใ้กับนักเรียนในด้านการเรียนอย่างทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครู พบว่ามี 9 องค์ประกอบ 71 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35 ถึง 0.78 องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพื้นฐานความเป็นครู ด้านขวัญและกำลังใจของครู ด้านทักษะความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการให้การเสริมแรง ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน และด้านเจตคติและบรรยากาศในการเรียนการสอน องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยได้ร้อยละ 61.90

3. ผลการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะนักเรียน พบว่ามี 9 องค์ประกอบ 58 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.75 องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพื้นฐานความเป็นครู ด้านทักษะความเป็นครู ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้ภาษาและบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน และด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาภาษาไทย องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายประสิทธิภาพ การสอนของครูภาษาไทยได้ร้อยละ 58.19

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ, ประสิทธิภาพการสอน

Abstract

This study aimed to analyze factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers and students at secondary schools in Changwat Si Sa Ket. The sample used in the study consisted of 220 teachers of Thai and 660 Matthayomsueksa 1-3 (grade 7-9) students in the academic year 2008, obtained using the stratified random sampling technique. The instruments used

in the study were an 80-item questionnaire on factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers with discriminating powers ranging .30 - .78 and a reliability of .953, and a 60-item questionnaire on factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by students with discriminating powers ranging .30-.86 and a reliability of .964. The data were analyzed using an exploratory factor analysis.

The results of the study were as follows :

1. For the results of analyzing the variables of factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers and students at secondary schools in Changwat Si Sa Ket, it was found that the variables of factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers of Thai as a whole were at a high level. Which each aspect was considered, it was found that the variables of factors were at a high level in every aspect. However, the variables of factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers as a whole were at a high level. When each aspect was considered, it was found that the variables of factors were at the highest level in item : The teacher paid attention to students in learning thoroughly. The other items were at a high level.

2. For the results of exploratory factor analysis of the factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by teachers, it was found that there were 9 factors, 71 variables, and factor loading ranging 0.351-0.782. The 9 factors included these aspects : foundation of teaching professionalism, morale of teachers, skills in teaching professionalism, learning-teaching organization, teaching preparation, teacher -student relations, reinforcement, utilization of instructional media, and attitude and learning - teach climate. All of these factors could explain teaching efficiency of teachers of Thai at 61.907 percent.

3. For the results of exploratory factor analysis of the factors promoting teaching efficiency of teachers of Thai as opined by students, it was found that there were 9 factors, 58 variables, and factor loading ranging 0.385 -0.757. The 9 factors included these aspects : learning - teaching organization, foundation of teaching professionalism, skills in teaching professionalism, teacher-student relations,

teaching preparation, language use and learning-teaching climate, measurement and evaluation, utilization of instructional media, and knowledge of Thai contents. All of these factors could explain teaching efficiency of teachers of Thai at 58.193 percent.

Keywords : Analysis of Factors, Efficiency of Teachers

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 52 ได้กำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำหนดให้มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพมาตรฐาน ครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ เนื่องจากครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการเรียนการสอน ดังคำกล่าวของสุพิน บุญชูวงศ์ (2536 : 18 - 19) ที่ว่าครู คือ องค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของการสอน บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและสอดคล้องกับคำกล่าวของ โกวิท ประवालฤกษ์ (2541 : 58) ที่ว่าความสามารถของครูเป็นตัวแปรที่สำคัญ ที่จะนำไปทำนาย หรือคาดหมายคุณภาพของนักเรียนได้โดยตรง ครูที่มีความสามารถสูงย่อมชำนานในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนลงมือทำอันนำไปสู่ผล การเรียนอันแท้จริง การเพิ่มพูนคุณภาพและระดับฝีมือครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณภาพนักเรียนประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สถาบันการศึกษาผลิตออกไป ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อสังคม และประเทศชาติ จึงนับได้ว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีแนวทางในการคิดเป็นทำเป็นแล้ว การสอนที่มีคุณภาพ ยังทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ด้วย ในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูนั้นทำได้ 2 ลักษณะ คือ (1) วัดที่กระบวนการ (Process) ซึ่งมุ่งวัดพฤติกรรมการสอนของครู และ (2) วัดผลที่เกิด (Product) ซึ่งมุ่งวัดที่ผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมในทางที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นหรือไม่ อันเป็นผลมาจากกระบวนการสอนของครู

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพการสอนของครูส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลสำเร็จที่สำคัญทางการศึกษาดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงาน หรือผู้บริหาร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้นำผลของการศึกษาค้นคว้าไปพิจารณา

ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของครู และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครู และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูภาษาไทย จำนวน 220 คน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 31,484 คน จากโรงเรียน 121 โรง ในจังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูภาษาไทย จำนวน 220 คน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 660 คน จากโรงเรียน 32 โรง ในจังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของครู จำนวน 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .30 ถึง .78 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95

2. ฉบับที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของนักเรียน จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .30 ถึง .86 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .96

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยตามทัศนะของครูและนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครูภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริม

ประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ครูให้ความเอาใจใส่ กับนักเรียน ในด้านการเรียนอย่างทั่วถึง นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครู พบว่ามี 9 องค์ประกอบ 71 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35 ถึง 0.78 องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านพื้นฐานความเป็นครู ด้านขวัญและกำลังใจของครู ด้านทักษะ ความเป็นครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการให้การเสริมแรง ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน และด้านเจตคติและบรรยากาศในการเรียนการสอน องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยได้ร้อยละ 61.90

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะนักเรียน พบว่ามี 9 องค์ประกอบ 58 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.75 องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพื้นฐานความเป็นครู ด้านทักษะความเป็นครู ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้ภาษาและบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอน และด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาภาษาไทย องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทยได้ร้อยละ 58.19

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครูภาษาไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนตัวแปรปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ครูให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนในด้านการเรียนอย่างทั่วถึง นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับพิกุล โสนะโชติ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันต่อการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์ พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครู ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า

“ องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ”

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะนักเรียน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูภาษาไทย ตามทัศนะของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ”

เอกสารอ้างอิง

- 1 สุพิน บุญชูวงศ์. (2536) หลักการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- 2 โกวิท ปรวาลพฤษ. (2541) “การพัฒนาวิชาชีพครู,” ใน แนวคิดและนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 58. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- 3 ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง. (ม.ป.ป.) หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ สภาวิจัยแห่งชาติ.
- 4 พิกุล โสนะโชติ. (2544) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันต่อการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.